

Про дотримання академічної доброчесності як однієї із складових підвищення якості освіти (Виступ на засіданні педради)

Дотримання академічної доброчесності, формування культури чесного навчання є важливим розвитком всієї освіти, але так само вони є важливими для кожного учасника освітнього процесу.

Бути чесним - бути відкритим, довіряти та бути достойним довіри. Коли люди чесні, можна бути впевненим, що вони не обмануть, не вкрадуть та не шахраюватимуть. Коли навколо усі чесні, то ти впевнений, що речі є саме такими, якими здаються.

Бути доброчесним - відстоювати те, у що віриш, що є правильним, що є найвищою цінністю. Це означає бути чесним та щирим з іншими та з собою. Ти є доброчесною людиною, коли твої слова відповідають твоїм вчинкам.

«Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень», – говориться у Законі України про «Освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, стаття 42 «Академічна доброчесність». Іншими словами, під академічною доброчесністю ми розуміємо правила, яких людина повинна дотримуватися під час створення власних проєктів, якщо вона користується допоміжною інформацією (зокрема не включати до свого проєкту чужі роботи без посилання на них). У більшості випадків це стосується учнів, тому що учні в школах готують письмові роботи на різні теми.

З часу набрання чинності нового «Закону про Освіту», академічна доброчесність стає невід'ємною частиною освітнього процесу, а її порушення – загрозою для кожного.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів

власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

Фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Хочеться зупинитися на одному із порушень академічної доброчесності – плагіат, адже це стосується як учнів та і вчителів. (Перегляд відео «Як уникнути плагіату». <https://www.youtube.com/watch?v=3gQgu0D1Fhg>).

Чому академічна доброчесність важлива:

- забезпечує довіру до результатів навчання;
- передбачає здобуття власних знань і розвиток власних здібностей;

Учням треба наголошувати, що коли вони списують чи дають списати комусь – розвиток неможливий.

- забезпечує чесний вступ до університету, а потім – гарну роботу;
- зараз світ глобалізований: щоби навчатися за кордоном, потрібно дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності – обов'язок кожного учасника освітнього процесу

Заняття з елементами тренінгу

Мозковий штурм

- Чи трапляються ситуації, коли вам складно бути чесними?
- Хто, на вашу думку, несе відповідальність за те, аби ви поводитися чесно?
- Хто несе відповідальність, щоб на уроках діти були чесними?
- Для чого дотримуватися академічної доброчесності?

Інформаційне повідомлення

Академічна доброчесність — моральна якість, що базується на чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності, сміливості, толерантності.

Працелюбність — основа академічної доброчесності. З перших днів навчання у школі, діти мають засвоїти, що навчання — це праця, однак праця своєрідна — розумова.

Сміливість або мужність полягає у вмінні сказати собі “ні”, коли є можливість списати чи піти легшим шляхом. Це стосується не тільки учнів, а й учителів.

Чесність — найважливіша умова успішного навчання.

Основними принципами академічної доброчесності є:

- старанність, самостійність у навчанні;
- відповідальність за власні вчинки і чесне здобуття оцінок;
- толерування думок інших, взаємоповага та підтримка;
- гідна та моральна поведінка під час навчального процесу та поза ним.

Формула успіху = знання + доброчесна поведінка.

Списування — найпоширеніший вид порушення академічної доброчесності учнями.

Хоча списування розвиває багато навичок: спритність, гнучкість, кмітливість, але водночас погіршує здатність створювати щось нове. Тому чим більше дитина списує, вона вбиває свою креативність. Щоб учні дотримувалися норм академічної доброчесності, необхідно вже в молодшій школі ознайомити їх із поняттями «інтелектуальна власність» і «крадіжка інтелектуальної власності» (крадіжка думок). Потрібно переконувати школярів у тому, що виконані ними домашні завдання, написані твори, розв’язані задачі тощо — це їхня інтелектуальна власність, яку потрібно захищати.

Присутні об’єднуються у три групи: учні, вчителі, батьки.

- Назвіть (напишіть) **Причини порушення академічної доброчесності вчителями, учнями, батьками** (найпоширеніші порушення)

Давайте проаналізуємо **причини, що залежать від вчителів:**

- не дуже зрозуміло пояснюють завдання;
- вимагають виконання надто складних та об’ємних робіт;
- незрозуміло та несправедливо оцінюють роботи учнів.

Батьки:

- вимагають від дітей лише оцінок;
- не акцентують увагу на важливість знань та компетентностей, і тим самим підштовхують до недоброчесності.

Учні вдаються до недоброчесних практик через те, що:

- можуть шукати «легких шляхів»;
- не усвідомлюють значимості своїх знань для власного майбутнього;
- сумніваються у цінності власної думки чи ідеї;
- бояться помилятися.

Ще існують **причини**, на які учні, вчителі батьки фактично не можуть вплинути, наприклад:

- досить відірваний від реального життя зміст навчання;
- перевантаженість навчальних програм.

Як підсумок виконаної роботи, давайте переглянемо фрагмент **відео «Роль оцінювання у формуванні академічно доброчесного середовища»** (<https://www.youtube.com/watch?v=I4LhtA0sM5I>)

Мотивувати підлітків бути доброчесними - це непросте і комплексне завдання. Зрозуміло що пояснити необхідність академічної доброчесності для дітей різних вікових груп, варто по різному.

До підлітків важливо доносити тезу, що академічна доброчесність насамперед корисна для них самих, бо дозволяє взяти максимум від навчання, засвоїти якомога більше знань, і навчити – вчитися.

На думку Інни Осадченко: «...кожне рішення слід приймати максимально виважено, пам'ятаючи про те, що вихід із педагогічної ситуації має бути націлений на збереження фізичного та психічного здоров'я всіх її учасників, створення комфортних умов перебігу освітнього процесу й максимального задоволення інтересів юної особистості»

Розгляд та обговорення педагогічних ситуацій
(Присутні об'єднуються в 9 груп)

1) Денис — учень 11 класу. Щоб вступити до університету його мрії, він має отримати атестат з високим балом. Насправді Денис не має високих оцінок з половини предметів, тому його батьки вирішили домовитися з вчителями, щоб вони підвищили його оцінки. У винагороду за це батьки Дениса купуватимуть новий спортивний інвентар до спортивної зали. (обман, фабрикація, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).

2) Сашко та Марічка вирішили взяти участь у конкурсі соціальної відеореклами «Чесність починається з тебе». Передивилися десятки відео на YouTube, а потім одне з них, яке їм було найбільше до вподоби, перезняли, відтворили сюжет і навіть місця зйомок. Вони були в захваті від своєї винахідливості і сподівалися перемогти. (обман, плагіат, фабрикація, списування).

3) Петро, студент хімічного університету, розробив новий рецепт ліків від болю у шлунку. У науковій публікації з описом рецепту він зазначив, що ліки ефективніші, ніж попередні аналоги. Для обґрунтування своєї гіпотези хлопець проводив клінічні експерименти, більшість з яких не підтвердили його гіпотезу. У публікації він підмінив результати досліджень для виправдання своєї гіпотези. (Обман, фальсифікація, плагіат списування).

4) Батьки 14-річної Марічки радіють успіхам доньки — їй добре даються точні науки, і вона з радістю робить домашнє завдання до кожного уроку. Якщо так буде й надалі, дівчинка може стати програмісткою і мати високу зарплатню. Єдиною проблемою у школі є фізкультура — Марічка не любить фізичних навантажень і не складає нормативів. Мати Марічки дізналася від інших батьків, що в поліклініці поряд із домом можна недорого придбати медичну довідку щодо звільнення дитини від фізкультури. Це видається чудовим розв'язанням проблеми.

Чи є тут порушення академічної доброчесності?

5) Степан Олександрович, учитель української мови у середній школі, професійно викладає свій предмет. Він має авторитет серед школярів. Одного разу мати одного з учнів класу, в якому він проводить уроки, запропонувала Степанові Олександровичу позайматися з її сином додатково за окрему плату. Як має вчинити Степан Олександрович?

Чи є тут порушення академічної доброчесності?

6). Максим Олегович викладає німецьку у старших класах та висуває високі вимоги до учнів. Він задає багато письмових вправ, змушує вчити тексти напам'ять і вимагає, щоб учні на уроках спілкувалися лише німецькою мовою. Школярі вимушені витратити по кілька годин на підготовку до занять. Батьки учнів 11-А класу занепокоєні такою ситуацією, адже їхні діти мають складати ЗНО і потребують чимало часу на його підготовку. Один з батьків пропонує подарувати Максимові Олеговичу новий iPhone, щоб він став трохи добрішим і не таким вимогливим до учнів

Чи є тут порушення академічної доброчесності?

7). Катерина Василівна, класна керівниця молодшої школи, в ультимативній формі повідомила на батьківських зборах про необхідність зробити благодійний внесок у фонд класу. При цьому керівницею класу було доведено до відома батьків, що школа не має коштів на забезпечення потрібного навчального обладнання.

Чи є ця ситуація корупцією?

8) У родині Наталі й Олега свято — їхній 7-річний син Олександр пішов у 1-й клас. Але, на жаль, школа не в найкращому стані — клас, де

займаються першачки, трохи пошарпаний, немає штор, не вистачає підручників, а ще немає запасних зошитів. За місяць відбулися перші класні збори, де ініціативні батьки запропонували закупити все самостійно та зробити ремонт, щоб дітям було комфортно навчатися. Дехто з батьків погодився одразу, інші почали сперечатися.

Чи є ця ситуація корупцією?

9) Світлані сьогодні 23 роки, і вона захищає свою дипломну роботу з астрономії про розташування зірок на небі. Раніше вона працювала над науково-дослідною роботою з цієї ж теми і проводила багато досліджень, за якими опублікувала кілька статей. Дівчина використала уривки з них у дипломній роботі, але ніде цього не зазначила. (обман, фальсифікація, самоплагіат, необ'єктивне оцінювання)

- Які дії вчителів вважаються порушенням норм академічної доброчесності? (благодійні внески, репетиторство, подарунки вчителям, використання «липових» довідок, використання плагіату – це все є порушенням академічної доброчесності.

- Чому учні вдаються до порушень? Які наслідки у майбутньому (в шкільному навчанні, університеті та кар'єрі) можуть мати такі порушення, а особливо, часта практика порушень?

Наслідками тривалих та системних порушень академічної доброчесності є:

- знецінення університетських дипломів у країні, невизнання їх за кордоном;
- випускникам університетів важко влаштуватися на хорошу роботу, бо роботодавці не довіряють системі вищої освіти та закладам вищої освіти;
- зниження якості медичного обслуговування;
- стагнація науки, знецінення наукового потенціалу держави;
- гальмування розвитку економіки;
- країна втрачає авторитет у світі.

Що потрібно робити, щоб розвинути систему академічної доброчесності в школі:

(Складіть список правил доброчесності, які б ви хотіли запровадити в школі і яких би дотримувалися як учні, так і вчителі).

Обговорення.

Учителі наділені певними повноваженнями щодо учнів. Вони відповідають за створення для них комфортних умов перебування у навчальному закладі, оцінюють їхню успішність, що має істотний вплив на здобуття необхідної для подальшого навчання чи працевлаштування освіти.

На думку Василя Сухомлинського, «учитель повинен виступати в ролі творця моральних багатств, а не в ролі людини, вимушеної постійно боротися з винуватцями негідних учинків...». Педагог наголошує на неефективності звинувачень, доган, попереджень, зауважень. Не потрібно також змушувати школярів давати гучні й нездійсненні обіцянки. Дієвий підхід – продемонструвати учням мораль у дії: бути чесними, справедливими, толерантними, відповідальними, працьовитими, сміливими.

Вправа-демонстрація «Вплив слова на психологічний стан людини»

Візьмемо склянку з водою. Уявімо, що це людська душа - чиста, прозора, здатна вбирати в себе і хороше, і погане. Сіль - грубі, солоні слова; перець - гіркі, пекучі; грудка землі - неуважність, байдужість; цукор - теплі та добрі слова.

Коли ми все це перемішаємо (перемішує паличкою до утворення мутного розчину), то умовно отримаємо емоційний стан людини. Скільки мине часу доки все це осяде, забудеться?

А варто потім лише легенько збовтати - і все це знову підніметься на поверхню. Все це - наші переживання, стреси, неврози.

Коли ми кажемо людині щось неприємне, образливе, ми залишаємо у її душі такі сліди. І не важливо скільки разів потім попросимо вибачення - негативні наслідки все одно залишаться. Тому свою терпимість ми повинні виявляти по різному: спокійно, без критики, без образ, доброзичливо тобто **ТОЛЕРАНТНО**.